

agrupació excursionista atalaia

FEDERADOS A:

federación catalana de montañismo
federación catalana de esquí
comité de exploraciones subterráneas de cataluña
asociación española de camping y caravanas

A.E. TAL

BIBLIOTE
ARXIU

CARRER ANSELM CLAVE, 3 - TELEFON 8931257 - VILANOVA I LA GELTRU

CIRCULAR PER ALS SOCIS NOVEMBRE DEL 1.970

La mort d'un jove centenari

Durant l'estiu passat ha mort un home venerable: Eduard Fontserè, l'home que durant tota la seva llarga vida havia donat testimoniatge de fidelitat a Catalunya. El dia primer de Març d'enguany va complir cent anys.

Era president honorari de la Secció de Ciències de l'Institut d'Estudis Catalans, membre de l'Acadèmia de ciències i Arts, de Barcelona, professor jubilat de la Universitat, membre de les Societats Catalanes de Ciències Físiques, Químiques, Matemàtiques i Geogràfiques, etc. Era conegut i estimat arreu del món per les seves investigacions i descobertes, principalment en la branca de l'astronomia, de la qual a casa nostra era pioner. En la seva joventut, i també ben de gran, fou també pioner de l'excursionisme, i prengué part en la fundació del Centre Excursionista de Catalunya. L'excursionisme fou el que li encomenà l'amor al món fabulós del firmament. A Catalunya fou el promotor del Servei Meteoro-

lògic. Hi ha algunes estrelles que porten el seu nom. Fou com una mena de Degà de la Ciència catalana.

Per a nosaltres és un honor de fer-li l'ofrena pòstuma de la nostra estima i reconeixença, pels valors que ha aportat a la cultura i a la nostra ciència, d'una manera humil, abnegada, callada, tal com treballen els grans homes però feconda.

L'any 1960, un grup d'amics excursionistes vilanovins el felicitava en ocasió del 90 aniversari. Les paraules de la resposta del savi foren, entre altres: «La vostra amable felicitació m'ha emocionat. Que tots en feu molts, molts, d'anys, i que pugueu veure temps millors». Ara, en ocasió del centenari, i com a resposta al mateix grup: «Agrait per la vostra felicitació dels meus cent anys us en desitjo molts més de ben venturosos per a vosaltres i per a la terra que ens acull». I, val a dir-ho, aquestes lletres, de puny i lletra, reflexen una personalitat que estava en plena forma, interessada per tots els proble-

Escalada al cim «La Mòmia», de Montserrat

El dia 30 d'agost passat, Angel Vedo i el qui signa vam efectuar la sisena ascensió a la via G. E. D. E. o Santacana de «La Mòmia», via que, si no recordo malament, es va fer fa una desena d'anys i que no es repetia des del 1967. Tingüérem ocasió de col·locar una tarja del Centre en el Llibre-Registre que hom troba a la segona reunió, pel znotiu que no portàvem cap bolígraf. Vam veure les poques firmes que el custodiaven. En aquesta via, la major dificultat és una fisura-ximenea, d'uns cent metres, on es passa en lliure o «com es pugui», però sense usar la doble corda. Aquell dia, a les set del matí, vam decidir-nos a atacar la paret. El meu company Angel comença, a poc a poc, a guanyar altura entre una espessa capa de boira, i, passada una hora, aconseguia d'arribar a la primera reunió, 24 m. VI superior en «lliure». El segueixo jo, havent fet abans dos «saques» i usat un «jumar» d'ajuda en el pas més delicat: una vegada ambdós a la reunió, decidirem continuar la nostra marxa. Comença a guanyar altura per la ximenea extraplomada, superant per medi de grans tacs (a la sala d'actes de la nostra entitat se'n pot contemplar un, que recobram) i alguna que altra pitonisa de fisura. Després de 35 inacabables metres, arribava a la reunió. Surto jo de la primera, i quan em trobava en un dels passos més diff-

cils (VI superior) escolto el meu company, que em diu que a l'agulla de Sant Benet ha «volat» un escalador, i, espontàniament, penso: «Doncs com en doni per volar aquí el que està aquí dalt ho sentirà». Però com sigui que pensant això no hi guanyàvem res, em baig afanyar per arribar aviat al costat del meu company.

Encara ens queda una tirada molt difícil, i la més descomposta. Les preses es trencaven com el fang, la qual cosa no ens donava cap seguretat. Vam firmar en el llibre-registre i recomençarem l'atac. Sense cap dificultat vam arribar al cim, on reposarem una estona i fumarem un cigarret, superant tot seguit els seixanta metres verticals fins al cim de «La Mòmia».

Fitxa tècnica

La Mòmia (Montserrat) - Via Santacana.

Altura: 150 m.

Dificultat: 100 m. mantingut de VI lliure.

Horari: 5 hores (2 escaladors).

Descens: Via normal, en el ràppel de 42.

Ascensió efectuada per Angel Vedo i Joan Chaparro, membres del G. E. A. M.

Dia: 30 Agost 1970.

JOAN CHAPARRO
Membre del G. E. A. M.

(Ve de la primera pàgina)

mes que afecten les dissorts col·lectives, que als cent anys treballava en els problemes científics com si fos al temps dels inicis dels seus estudis.

Vell gloriós que ens parles de l'eterna joventut del sempre saber més, sempre estimar més, ET SALU-

DEM. Tu, veritablement, ets el representant de la noblesa humana. Davant teu perden brillantor tots els títols i medalles que la moixiganga dels homes s'autoconcedeix.

Reposi en pau, ell que en pau interior, impertorbablement, va fer de la seva vida un acte continuat de servei a la nostra terra.

La quadra de Grabuac

El municipi de Font-rubí —com tants altres de l'Alt Penedès— està format per un conglomerat de petits caserius i masies escampades pel terme. En sobresurt el poble de Guardiola de Font-rubí, on radica l'ajuntament, nucli de formació relativament recent i que respira certa prosperitat. A més de Guardiola hem anotat els llogarrets i nuclis següents: L'Alzinar, L'Avellà, Cal Cintet, Cal Mosca, Cal Mosquit, Can Calis, Can Colomer, Can Costes, Can Romeu, Les Cases d'en Mitjans, Les Cases Noves, Les Cases Noves de la Mata, Les Casetes d'en Raspall, El Coll de la Barraca, Font-rubí, La Fanga, Mas Moió, La Masana, Montjuic, La Planota, La Rubiola, Sabanell, Santa Maria de Bellver, El Semison i La Serra.

Els vestigis medievals que l'excursionista trobarà en recórrer el terme són prou interessants per a justificar la sortida. A més de les restes del castell que dona nom al municipi, podem contemplar diverses capelles romàniques, algunes de força bon estat com la de Santa Apolònia de La Massana i la de Sant Vicenç de Can Sardà, i altres de les que queden minsos vestigis, com la del castell, la de l'església de Font-rubí i la de Sant Andreu de l'Avellà.

Preguntant als jaios per altres restes antigues que puguin existir pels contorns, un d'ells ens contestà que fa molts anys les terres d'aquells rodals del Penedès eren repartides entre els senyors de Pereres, L'Aguilera i Can Colomer, i que en cada un d'aquests llocs hi havia un castell. No deixa d'ésser curiosa la contestació que cada un dels llocs indicats corresponen a una antiga Quadra situada respectivament en els avui ter-

mes de Mediona, Pla del Penedès i Font-rubí, i que si no un castell, almenys és possible que hi existís algun edifici fortificat.

El nom de Can Colomes és recent. Antigament aquell nucli era conegut amb el nom de Grabuac. El Mas Grabuac era propietat de la família Colomer, i per aquesta causa esdevingué el canvi de denominació del caseriu. Posteriorment adquirí la finca una família vilafranquina que enderrocà la casa vella i en construí una de nova de totxo vermell amb fesonomia de castell d'opereta. Els habitants del caseriu afirmen que en aquell lloc hi havia existit un castell medieval, i fins i tot una de les cases porta el nom de Can Suriol del Castell. Aquesta casa queda en la part més enlairada del llogarret i hom diu que és el lloc on era emplaçat el castell i que fou enderrocat per ruïnós quedant-ne restes d'alguna columna i, a les parets posteriors, un parell de finestres gòtiques. Tocant a la casa hi ha una petita capelleta, l'arrebossat de la qual ens priva apreciar-ne l'antigor, i que és dedicada a Sant Pau.

Segons opinió del professor Coromines, Grabuac ha de derivar d'un nom romà, en el present cas de «grabuacum». Aquest nom no l'hem vist en cap document antic. En el llibre «Vilafranca antiga» hi llegim que l'any 1.179, «R. de Bajulis i el vices bajuli de Barcelona, varen vendre a B. de Gras Buach, el pa i el vi de la Baylia de Vilafranca que sortien d'aquesta per al Sr. Rei».

El 1.187, Edmessenda, filla de Beatriu i «Bernardi de Grassbuach», definí a favor del monestir de S. Cugat, el lloc de les Quadres, terme del casllet d'Olèrdola, parròquia de S. Pere

d'Avinyó. Ermessenda ho tenia per veu dels seus pares. Era casada amb Berenguer de Prats, el qual signa el document esmentat, així mateix com «Barchinona», filla d'Ermessenda i del seu primer marit, Pere Maiol, els quals l'any 1.188 havien definit el mateix honor al monestir vallenc.

Seguint les notícies referents amb la família d'en Bernat de Grasbuac, veiem que el 1.205 l'abat de S. Cugat establí a Berenguer de Parets i a la seva muller Ermessenda, en un mas del terme de Font-rubí, dins la parròquia de «s. Vincentii» (avui S. Vicenç de Can Sardà), al lloc anomenat «Franches». Les afrontacions del mas pel cantó d'orient arriben fins a la «serra de Franches» (La Serra?), la qual antigament se'n deia «serra Volpeira»; a migdia confronta amb el mas de R. de Castellví, que comanda Arnau de Torents, i per occident toca amb el torrent que baixa de «Massana» (La Massana).

No hi ha dubte que sinó en el mateix lloc avui dia dit Can Colomer, el mas esmentat devia ésser molt aprop.

En el cens de 1.350, solament veiem esmentar el castell de Font-rubí i el seu terme —sense especificar cap quadra— el qual era de pertinença reial i tenia 85 focs. En el mapa del comte de Darnius, publicat el 1.726, hi veiem figurar Font-rubí i «Grabuach», però no Guardiola. Tampoc consta aquesta població en el cens del compte de Floridablanca, efectuat el 1.787. Hi llegim: «Pueblo de

Font-rubí, término de Santa María. Parroquia de Font-rubí. (Esta Parroquia tiene el mismo Bayle que Santa María de Grabuac o de Bellver)». Hi ha censats 87 habitants, els quals sumats als 295 de Santa Maria de Bellver, totalitzen 382 habitants.

En el llibret d'en Golobardas «Catalunya en la mano» (1.831), es llegeix, «Fontrubí, Graduach y S. Maria, del Marqués de La Manresana». Aquests últims documents semblen confirmar la importància de Grabuac i de Santa Maria per sobre Guardiola, lloc aquest darrer que posteriorment aniria augmentant en habitants fins a aconseguir la capitalitat del terme, eclipsant els altres nuclis.

No hem vist cap document que indiqui no tan sols l'existència d'un castell a Grabuac, sinó que ni l'esment de «Quadra» apareix enlloc. Particularment creiem però que aquesta denominació li corresponia, tant per l'antiguetat dels esments com per la situació estratègica del càsteriu, afegint-hi la tradició oral que ha persistit en la contrada.

No creiem en l'existència d'un castell com diu la veu popular, però sí d'alguna construcció fortificada, tal com persisteix a la Quadra d'Aguilera, i com es diu que hi havia a Pereres. Un cas molt similar d'una Quadra a la qual la tradició ha elevat a la categoria de castell, el tenim en el proper (a Grabuac) poble de Viloví del Penedès, on es conserva l'edifici dit Cal Teixidor, amb vestigis de defenses medievals.

V. C. V. - J. V. B.

Properes
excursions de
més interès

DIA 8 DE NOVEMBRE

I CICLE D'EXCURSIONS PER A INFANTS.

Segona sortida, travessia del Puig Montgrós.

DIA 22 DE NOVEMBRE

Participació a la Marxa per Atziments - XXIV Tefeu «E. Ribes i Virgili».

SIGUEM SINCERS

per JOSEP BLANES

Sí, crec que cal fer una profunda reflexió respecte al darrer Campament-Aplec a l'Ermita de Lurdes. Potser algú opinarà que aquesta anàlisi crítica del festeig més important —quant a volum— de la nostra Agrupació sigui una mica massa crua, però és del tot convenient fer algun aclariment, no a tall de justificació sinó com a necessitat d'analitzar l'actuació i comportament dels assistents envers l'esmentat festeig. Potser hom preferiria una crònica boniqueta, amb xifres i dades com altres anys, però també és necessari donar una ullada a l'altra banda de la medalla.

Quan en uns actes com els que van celebrar-se als voltants de l'Ermita de Lurdes es reuneix una heterogènia multitud, com la que allà es va aplegar, hom no sap de quina manera reaccionarà cadascun dels assistents, ni com ha de comportar-se l'organització, davant uns fets que estan prenent un caire poc agradable.

Sens dubte, el comportament d'un ampli sector de jovent, i d'altres no tan joves, enguany va tenir molt a desitjar. Cal considerar que la majoria no poden ésser qualificats d'excursionistes, sinó com a gent que anaven a passar una nit de «juerga» i a l'endemà continuar divertint-se amb el que convingués. Dissortadament encara són pocs els qui han pogut copsar l'essència d'un Campament excursionista, però d'altres, encara que no havien tingut aquesta oportunitat, van comportar-se com cal dintre unes normes cíviques, comuns a qualsevol acte social. Mentrestant, alguns elements d'aquell sector de gent que anomenava abans, a la mitja nit quasi havien esgotat l'amoniac del servei de la Creu Roja,

necessari per retornar als qui feren abús de la beguda. No cal cap comentari. Malgrat les recomanacions prèvies que vaig tenir ocasió de fer en finalitzar el Foc de Camp —del que ja parlarem després—, indicant que els qui volguessin fer manifestacions sorolloses, s'allunyessin del Campament, moles colles que van fer-ne cas no tingueren en compte de posar-se prou lluny, i haguérem de soportar durant bona part de la nit llurs crits i llur cançons, ademés que a la seva tornada acabaren despertant els pocs que havien pogut aclucar l'ull. Dins el Campament vam estar una bona estona tombant a fi d'imposar silenci, i que poc o molt es va aconseguir, a part d'algun crit espontani que llençava algun ximplet o poca-solta. Quan, cap al tard, anàvem a dormir, vam ensopegar amb el masover, que s'havia hagut d'aixecar del llit, a fi de foragitar una colla de beguts, que estaven tombant per l'era, damunt del seu carro. Un cop dins el sac de dormir, repassem el que va ésser el Foc de Camp.

El foc de Camp del nostre Campament s'ha convertit en una festa, cada vegada més llunyana de la seva veritable finalitat. La veritat és que el cercle que es fa al voltant de la foguera està compost, a més de tots els acampadors que he anomenat abans, d'una gran quantitat d'espectadors totalment passius, que es van desplaçar des de la ciutat, per assistir a un espectacle, per el qual no feien pagar res, i en el que tothom hi podia dir la seva. Crec, fins i tot, que algú es pensava que anava a veure el programa de varietats dels dis-sabtes a la nit, de T. V. E.

Les actuacions, en general, foren acceptables, encara que dissortada-

ment alguns dels espectadors —intentant fer-se graciosos— demanes- sin qualitats superiors, sobretot amb el tò de veu, no adonant-se que ells, amb la seva xarrameca, ofegaven la tènue veu d'aquells improvisats ac- tors que van col·laborar per animar la vetllada.

Quan el dia ja començava a clare- jar, molt abans de l'hora assenyalada pei despertar, el Campament era un bullit. Fins i tot obligà a l'Organit- zació a desparar la tenda d'uns cri- daners. Els actes que omplien el dia, com que eren de pur esplai, no tin- gueren pas gaires problemes. Tot i això és convenient de fer notar la po- ca col·laboració que presentaren els pares als Jocs Infantils. Sobretot quan tingué lloc el repartiment de la xocolata a la canalla, el més fàcil i més sensat és que la gent gran s'ha- gués posat de banda i els petits en cua, un darrera l'altre. Donç, no; els gelosos pares, protegint llurs pe- tits, quasi ens van rebregar, dema- nant una mica de xocolata i un troç de coca. Inclús alguns coneguts, amb aires de recomanació, volien passar

davant, com dient... «Tu: i jo? Ja ens coneixem, Eh!»... Senyors, si un plau, una mica de dignitat.

Tancava el Campament-Aplec el Festival de Cançons, que va patir del mateix mal que el Foc de Camp. El públic que no hi participava tingué bona cura de fer el suficient soroll per tal que les cançons s'escoltessin malament. La clausura amb bel Cant dels Adéus, no passa d'ésser una ce- rimònia protocolària, puix que la lle- tra de la cançó relliscava a la major part dels qui es donaven les mans.

Mirat amb ulls estadístics, el Cam- pament va ésser un veritable èxit. A la concentració van assistir-hi alguns milers de persones, es van parar gran quantitat de tendes, les proves i ac- tes foren prou concorreguts tant en públic com en participants, es van es- gotar banderins, números del sorteig, floretes per als sardanistes i tota me- na de begudes, l'Organització va ei- xugar totes les despeses que compor- tava aquesta realització... Què més volíem?... No, per favor. Hi ha man- cat alguna cosa. Siguem sincers: Hi ha mancat una mica de seny.

Noticiari

I CONCURS DE DIBUIX RÀPID

Un dels actes programats que tin- gueren més relleu en el transcurs del Campament-Aplec de Tardor, fou sens dubte el I Concurs de Dibuix Ràpid (Infantil i Juvenil) organitzat conjuntament pel Cercle Artístic del Foment Vilanoví i la nostra Agrupa- ció.

La classificació en els quatre pri- mers llocs, dividida en tres grups, en un total de 42 participants, fou la se- güent:

De 6 a 10 anys:

1er. Alfred Bravo, de 10 anys; 2on. Neus Ibáñez, de 7 anys; 3er. Antoni

Barberà, de 9 anys, i 4rt. M.º Goretti, de 10 anys.

De 11 a 14 anys:

1er. Santiago Artigas, de 13 anys; 2on. Gemma Garcia, de 12 anys; 3er. Josefa Marín, de 12 anys, i 4rt. Josep Bosch, de 11 anys.

De 15 a 18 anys:

1er. Rosa Gargallo, de 17 anys; 2on. Jordi Garriga, de 18 anys; 3er. Pilar Gabaldà, de 15 anys, i 4rt. Montserrat Planes, de 15 anys.

El jurat el componien els següents senyors: Enric Garcia i Joan Mates, membres del Cercle Artístic, i Josep Blanes i Xavier Capdet, membres de l'A. E. Talaia.

CICLE D'EXCURSIONS INFANTILS

El dia 18 d'octubre s'efectuà la primera sortida, que no podem dir pas que fos molt nodrida. Es visitaren els habitatges troglodites de La Vall, desconeguts per la majoria d'excursionistes, petits i grans, que prenién part en la sortida. Seguidament s'ascendí a l'antic recinte olerdolà on els components del grup examinaren les restes del castell medieval, l'ermita pre-romànica de Sant Miquel, les cisternes excavades a la roca i la muralla ibèrica. A continuació, es dirigiren al Pla dels Infants per tal de contemplar la munió de sepultures antropomorfes que hi ha en aquell punt. Finalment, es dinà a l'ombra

UNA CARRETERA «GARRAFAL»

Els projectes ambiciosos a realitzar a la nostra comarca abunden cada dia més. Ara hem quedat admirats amb el programa d'una autopista de deu quilòmetres per sobre el mar i que aniria des de Castelldefels a un fantàstic port esportiu ubicat a Garraf, i des d'aquí a Sitges. No hem vist els plànols, però ens imaginem que davant de Vallcarca es deu haver projectat una petita rèplica del pont de Golden Gate per a deixar pas als vaixells cimentaires.

dels frondosos plàtans que rodegen la Font de l'Alba, modest manantial poc freqüentat pels excursionistes.

* * *

La propera sortida és programada pel dia 8 de novembre, amb una ascensió al Montgròs, seguint després cap als Vinyals, La Coma i Sotariibes. Serà una excursió matinal.

Per a inscripcions i informació: al nostre Local Social. Recomanem l'assistència, els divendres a les 8'30 del vespre, de la mainada participant en el Cicle, on se'ls instruirà sobre l'equip i comportament de l'excursionista.

Hi queden invitats tots els infants de Vilanova sense excepció.

NATALICI

La llar dels nostres consocis Josep Elias i Teresa Alba s'ha vist alegrada amb la presència del seu primer filllet, un nen, el nom del qual és Josep.

ERRADA

Novament els follets de l'impremta han fet de les seves. La nostra circular del passat mes d'octubre sortí datada amb el de novembre. Prequem els socis i lectors de la circular que perdonin aquest lapsus aliè a la nostra voluntat.

Activitats realitzades

Dies 31-1-2

Espeleologia als avencs Font i Sagué i dels Esquirols.

Vocal: D. Vedo, G.E.T. 2 assistents.

Dies 1-2-3

Participació a les IV Jornades Espeleològiques a Vallada (València).

Vocal: A. Bayo. 2 assistents.

Dies 1-2-3

Travessia, Núria, Puigmal, Noufonts, Noucreus, Carençà.

Vocal: J. Xambó, 3 assistents.

Dies 2-3

Pràctiques d'espeleologia a l'avenc de l'Esquerrà, del Curset de Tècniques Subterrànies.

Vocal: G.E.T. 11 assistents.

Dies 6-7

Espeleologia a l'avenc de la Siviota.

Vocal: A. Vedo, G.E.T. 3 assistents.

Dia 7

Escalada al Castell d'Eramprunyà.

Vocal: Ll. Soler. 4 assistents.

Dies 9-10

Pràctiques del Curset de Tècnica subterrània a l'avenc del Bruc.

Vocal: G.E.T. 14 assistents.

Dia 10

Participació a la XXXIV Marxa de Regularitat de Catalunya.

Vocal: Ll. Daviu. 12 equips.

Dies 16-18

Excursió al Refugi Sant Jordi (Bagà).

Vocal: J. Julià, 4 assistents.

Dies 16-18

Assistència al 20 Campament General de Catalunya a Can Bruac de La Sentiu (Garraf).

Vocal: D. Vidal. 14 assistents.

Dies 16-18

Espeleologia al Garraf.

Vocal: V. Barberà, G.E.T. 2 assistents.

Dies 17-18

Pràctiques d'escalada a les penyes de Can Marcé.

Vocal: Ll. Carrasco. 2 assistents.

Dies 17-18

Espeleologia i fotografia a Pontons.

Vocal: A. Bayo. 4 assistents.

Dies 23-24

Escalada a Montserrat. Cavall Bernat, Via Badalona. Cordada, A. Vedo - J. Chaparro.

Vocal: J. Chaparro.

Dies 23-24

Escalada a Montserrat, a l'Elefant.

Vocal: C. Estrada. 2 assistents.

Dia 24

Assistència a la Marxa Social de Vilafranca.

Vocal: Ll. Daviu. 6 equips.

Dies 23-24

Espeleologia a l'avenc dels Reis (Garraf).

Vocal: D. Vedo, G.E.T. 4 assistents.

Dies 27-28

Espeleologia a l'avenc de la Sivi-nota (Garraf).

Vocal: A. Vedo, G.E.T. 5 assistents.

Dies 30-31

Espeleologia a l'avenc Arcada Petita (Garraf).

Vocal: A. Vedo, G.E.T. 5 assistents.

Articles col·legial

Papereria

VIKY

Objectes escriptori

Descomptes de un 10 % per a tots els socis de l'A. E. TALAIA

Dr. Fleming, 6

Vilanova i la Geltrú

President: Antoni Llorba Direcció Circular: Xavler Capdet Secretari: Xavler Salleras

T. G. Vilaseca - Vilanova y Geltrú